

Deseta mednarodna olimpijada iz jezikoslovja

Ljubljana (Slovenija), 30. julij – 3. avgust 2012

Rešitve nalog individualnega tekmovanja

Naloga št. 1. Vrstni red besed je **OSV** (O: predmet, S: osebek, V: glagol), **NA** (N: samostalnik, A: pridevnik).

A → V ('delati A'): **A-man**.

V → A:

V	'ki je vedno Vn'	'ki vedno V N'
-n	-l-muṅa	N-...- l-ṅay-muṅa
-ṅu	-y-muṅa	N-...- nay-muṅa

Pred vsakim samostalnikom stoji člen:

O	S	
balan	baṅgun	ženske, nevarne živali in predmeti
bayi	baṅgul	moški, živali
bala	baṅgu	vse ostale stvari

Osebek in njegovi prilastki dobijo končnico

- **-ṅgu**, če se beseda konča na samoglasnik in vsebuje dva zloga;
- **-gu**, če se beseda konča na samoglasnik in vsebuje več kot dva zloga;
- **-Du**, če se beseda konča na soglasnik; **D** je zapora, ki se oblikuje na istem mestu v ustih kot zadnji glas v besedi.

(a) Kobilica ni niti ženska niti nevarna žival, a ima tak člen, zato mora biti »stara ženska« iz mita. Lingvist je mislil, da je **baṅgun bundiṅṅu** v primeru (14) napaka.

(b) 17. **balan paṅṅa baṅgul ṅumaṅgu guniymuṅagu bambunman.**

Oče, ki je vedno iskan, zdravi deklico.

18. **bala diban bilbalmuṅa baṅgun biṅṅiriṅṅu guniṅu.**

Kuščar išče kamen, ki je vedno porivan.

19. **bayi bargan baṅgul yaṅṅu gubimbuluṅṅanaymuṅagu baṅṅan.**

Moški, ki vedno obtoži zdravnike, zasleduje valabija.

(c) 20. Majhen valabi gleda kačjega pastirja.

bayi yiriṅṅila baṅgul bargandu wuruṅgu buṅan.

21. Teta, ki je vedno zasledovana, ukrivlja pero.

bala yila baṅgun mugunaṅagu baṅṅalmuṅagu waṅuman.

22. Speči posum ignorira glasen zvok.

bala muṅa baṅgul midindu ṅagundu ṅaṅin.

23. Gosenica išče moškega, ki vedno nosi kamne.

bayi yaṅa dibandimbanaymuṅa baṅgul bayimbambu guniṅu.

Naloga št. 2.

	umbu-ungu		umbu-ungu
1	<i>telu</i>	24	<i>tokapu</i>
2	<i>talu</i>	$48 = 24 \times 2$	<i>tokapu talu</i>
3	<i>yepoko</i>	$72 = 24 \times 3$	<i>tokapu yepoko</i>
12	<i>rurepo</i>	$\alpha \neg \beta := (\alpha - 4) + \beta,$	α -nga β
16	<i>malapu</i>	$\alpha \in \{12, 16, 20, 24, 28, 32\},$	
20	<i>supu</i>	$\beta \in \{1, 2, 3\}$	
24	<i>tokapu</i>	$\gamma + \delta,$	$\gamma \delta$
28	<i>alapu</i>	$\gamma = 24k, k \in \{1, 2, 3\},$	
32	<i>polangipu</i>	$9 \leq \delta \leq 32, \delta \neq 24$	

- (a) $tokapu polangipu = 24 + 32 = 56,$
 $tokapu talu rureponga telu = 24 \times 2 + 12 \neg 3 = 57,$
 $tokapu yepoko malapunga talu = 24 \times 3 + 16 \neg 2 = 86,$
 $tokapu yepoko polangipunga telu = 24 \times 3 + 32 \neg 1 = 101.$
- (b) $13 = 16 \neg 1 = malapunga telu,$
 $66 = 24 \times 2 + 20 \neg 2 = tokapu talu supunga talu,$
 $72 = 24 \times 3 = tokapu yepoko,$
 $76 = 24 \times 2 + 28 = tokapu talu alapu,$
 $95 = 24 \times 3 + 24 \neg 3 = tokapu yepoko tokapunga yepoko.$

Naloga št. 3.

	1. os. ed.	1. os. mn.	2. os. ed.	2. os. mn.	3. os. ed.	3. os. mn.
A	<i>nau-</i>				<i>du-</i>	<i>ditu-</i>
B	<i>natzai-</i>	<i>gatzaizki-</i>			<i>zai-</i>	<i>zaizki-</i>
Z	<i>-t</i>	<i>-gu</i>	<i>-zu</i>	<i>-zue</i>		<i>-te</i>

	A	B	Z	
<i>ahaztu</i>	— na koga —	kdo	pozabil	
<i>hurbildu</i>		kdo	komu	približal se
<i>lagundu</i>	komu		kdo	pomagal
<i>mintzatu</i>		kdo	s kom	govoril
<i>ukitu</i>	koga		kdo	dotaknil se

- (a)
<i>ahaztu ditut</i>	}	pozabil sem nanje	<i>lagundu dute</i>	pomagali so mu
<i>ahaztu zaizkit</i>			<i>lagundu nauzue</i>	
<i>ahaztu zaizu</i>		pozabil si nanj	<i>mintzatu natzaizu</i>	govoril sem s tabo
<i>hurbildu natzaizue</i>		približal sem se vam	<i>mintzatu gatzaizkizue</i>	govorili smo z vami
<i>hurbildu zait</i>		približal se mi je	<i>mintzatu zaizkigu</i>	govorili so z nami
<i>lagundu ditugu</i>		pomagali smo jim	<i>ukitu ditugu</i>	dotaknili smo se jih
<i>lagundu dituzu</i>		pomagal si jim	<i>ukitu naute</i>	dotaknili so se me
- (b) dotaknil si se me — *ukitu nauzu*, približali so se mi — *hurbildu zaizkit*.
- (c) *lagundu dut* — pomagal sem mu, *hurbildu gatzaizkizu* — približali smo se ti.
- (d) pozabil si nanj (*ahaztu zaizu*) — *ahaztu duzu*.

Naloga št. 4. Stavki imajo naslednjo zgradbo: $S \text{ paa } V \text{ O } [O']$ (S: osebek, V: glagol, O: predmet, O': dodatni predmet).

	dati	reči	udariti, ubiti
O	komu	komu	koga
O'	kaj	kaj	čim

Pred vsakim samostalnikom stoji člen, ki je **a**, če je to prva tretja oseba v stavku, in **bona** v ostalih primerih. Oblika zaimka 3. os. ed. **e** ali **bona** je izbrana na enak način.

Osebni zaimki:

	1. os. ed.	1. os. mn.	2. os. ed.	2. os. mn.	3. os. ed.	3. os. mn.
S	<i>enaa</i>	<i>enam</i>	<i>ean</i>	<i>eam</i>	<i>eove</i>	<i>eori</i>
O, O'	<i>anaa</i>		<i>vuan</i>	<i>ameam</i>	<i>e, bona</i>	

- (a) 13. *Eam paa ani a overe.* — Pojedli ste kokosov oreh.
 14. *Ean paa tasu a oraoraa bona kae.* — Udaril si čarovnika s torbico.
 15. *Eove paa tara ameam.* — Videl je vas.
- (b) 16. Dali smo ti hrano. — *Enam paa hee vuan a taba'ani.*
 17. Rekel mi je otrok. — *Eove paa dao anaa bona beiko.*
 18. Ubil sem ga s tistim. — *Enaa paa asun e bona.*
 19. Čarovnik je dal ribo dečku. — *A oraoraa paa hee bona visoasi bona iana.*

Kar je bilo omenjeno v kontekstu, se premakne na prvo mesto in dobi člen **a**. Če se osebek — zaimek premakne za glagol, izgubi svoj začetni **e**-. Če se osebek — samostalnik premakne, ohrani člen **a**.

$\underline{S} \text{ paa } V \text{ O } [O'] \rightarrow \underline{S} \text{ paa } V \text{ O } [O']$
$\underline{S} \text{ paa } V \text{ O } [O'] \rightarrow \underline{O} \text{ paa } V \text{ S } [O']$
$\underline{S} \text{ paa } V \text{ O } [O'] \rightarrow \underline{O}' \text{ paa } V \text{ S } \text{ O}$

- (c) 20. (Zakaj je bil čarovnik užaljen?) Čarovniku so rekli ženska.
 — *A oraoraa paa dao ori bona moon.*
 21. (Zakaj je ta sekira mokra?) Deček je ubil ribo s sekiro.
 — *A toraara paa asun a visoasi bona iana.*

Naloga št. 5. Kadar dve besedi sestavljata besedno zvezo, se prva beseda spremeni na naslednji način:

$$\begin{array}{l} -VCV \rightarrow -VC \\ -VCu \rightarrow -VC \\ -VCi \rightarrow -\check{V}C \\ -VCa \rightarrow -VaC \end{array} \quad (V: \text{samoglasnik, } C: \text{soglasnik}).$$

Enako se zgodi, kadar je pridevnik narejen s podvajanjem samostalnika ali glagola: *'ele* + *'ele* → *'el'ele* 'biti blizu × 2 = plitek'.

Vrstni red besed je

- $\boxed{N_1 N_2}$ (N_1 : odnosnica, N_2 : prilastek);
 - $\boxed{N A}$ (tudi s pomenom 'tisti, ki ima A N': *huag 'el'ele* 'srce + plitek = nepotrpežljiv');
 - $\boxed{V O}$ (dobljena sestavljena beseda je lahko samostalnik ali glagol: *a'öf fau* 'izčrpati + leto = konec leta', *hül hafu* 'prevrniti + skala = pihati (o orkanu)').
- (a) *'u'u* — roka, *isu* — nos, *kia* — vrat, *leva* — lasje, *mafa* — oko, *susu* — prsi, *huga* — srce.
- (b) *tiro* — stêklo,
poga — luknja,
huag lala — potrpežljiv,
haf puhraiki — vulkanska skala,
maf pogi = *maf pala* — slep.
- (c) okrogel — *kalkalu*; rezati kopro — *'ol niu*; kodrasti lasje — *leav pirpiri*; lepljiv — *pulpulu*; utripati — *rima*; smeti, odpadki — *mofa*.
- (d) • beseda: *fäega* (ali *fäeaga*, *fäeagu*).
• izčrpati: *a'ofi* (ali *a'öfi*, *a'öfö*, *a'öfu*, *a'öfö*, *a'ofü*).